

147/53/06

Opetusministeriö

31.5.2007

OPETUSMINISTERIÖN TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2006

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa opetusministeriön tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2006 tämän tilintarkastuskertomuksen.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut opetusministeriön (ministeriön) tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja tuloksellisuuden laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen ovat suorittaneet ylitarkastaja Aino Niemi ja ylitarkastaja, JHTT Pekka Ihalainen. Tilinpäätöksessä esitettyjen valtuustietojen tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja, JHTT Klaus Krokfors. Tarkastusta on valvonut tarkastuspäällikkö Hannu Taunula.

BUDJETOINTIMENETTELYT

Opetusministeriön opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998 rahoituslaki) perusteella myöntämät valtionosuudet ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin on vuoden 2006 talousarviossa budjetoitu myöntöpäätösperusteella momentille 29.20.30 (Valtionosuus ja –avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin, arviomääräraha). Ammattikorkeakouluille myönnetty valtionosuus oli vuonna 2006 719 miljoonaa euroa, mistä kuntien rahoitusosuus oli 385,5 miljoonaa euroa.

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO

► Postiosoite: PL 1119, 00101 Helsinki ► Käyntiosoite: Annankatu 44, 00100 Helsinki
► Puhelin: (09) 4321 ► Faksi: (09) 432 5820

Rahoituslain 45 §:ssä säädetään, että valtionapuviranomainen tarkistaa myönnetyn rahoituksen varainhoitovuoden keskimääräisten oppilas- ja opiskelijamäärien mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Rahoituslakia on vuoden 2006 alusta muutettu niin, ettei tarkistaminen enää koske ammattikorkeakouluille myönnettävää rahoitusta.

Vuoden 2006 valtionosuusrahoituksen osalta opetusministeriö on tehnyt ensimmäisen rahoituspäätöksen 20.12.2005. Opetusministeriö on tehnyt vuoden 2006 aikana korjauspäätöksiä ja varsinaisen tarkistuspäätöksen 29.12.2006 eli rahoituslain 45 §:n edellyttämällä tavalla. Koska vuoden 2006 valtionapujen tarkistuspäätös ei ole koskenut ammattikorkeakouluille myönnettävää rahoitusta, perustuu ammattikorkeakouluille myönnetty lopullinen rahoitus ministeriön 20.12.2005 tekemään päätökseen. Ammattikorkeakouluille myönnetty valtionosuus on siten kohdennettu varainhoitovuoden 2006 menoksi tosiasiasa maksuperusteella.

Opetusministeriön tulee selkeyttää rahoituslain tarkoittamien valtionapujen budjetointia.

TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Talousarvion toteutumalaskelman yhteydessä ilmoitetut valtuuksia koskevat tiedot on ilmoitettu virheellisesti tuhatkertaisina. Valtuuksista puuttuvat momentille 29.10.22 (Yliopistolaitoksen yhteiset menot) sisältynyttä 10 miljoonan euron valtuutta koskevat tiedot. Momentin 29.69.52 (Valtionosuus- ja avustus aikuiskoulutuksen perustamiskustannuksiin) osalta ilmoitetut aikaisempien vuosien valtuuksien käyttöluvut ovat virheelliset.

Tilinpäätöslaskelmat on muilta osin laadittu säännösten mukaisesti.

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla lukuun ottamatta liitettä 11 (Taseen rahoituserät ja velat), josta puuttuu rahoja, pankkisaamisia ja muita rahoitusvaroja (1,6 miljoonaa euroa) koskeva tieto.

Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Tuloksellisuuden kuvaus

Toiminnallista tehokkuutta koskevien tietojen sisältöä ja esittämistapaa ja niiden perustana olevaa laskentatointa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältääkö tuloksellisuuden kuvaus olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot. Tarkastus on kohdistunut ministeriön toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin.

Tuotosta ja laadunhallintaa koskevien tietojen osalta on tarkastettu, onko ministeriön omien suoritteiden määrästä ja julkishyödykkeistä esitetty olennaisilta osin riittävät tiedot.

Ministeriön toimintakertomuksessa esitetään toiminnallista tehokkuutta kuvaavina tietoina tiliviraston maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat, ministeriön oman toiminnan kustannustiedot jaoteltuna politiikka-alueittain ja prosesseittain sekä henkilötyövuosien kohdistuminen prosesseille. Koska kustannustiedot on ensimmäistä kertaa esitetty tällä jaotellulla, ei vertailutietoja ole esitetty kattavasti. Esitettyjä tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä.

Ministeriön tilinpäätös sisältää kustannusvastaavuuslaskelmat erikseen kustakin maksullisen toiminnan osa-alueesta. Hintatukea koskevan tiedon osalta on todettava, että vuoden 2006 talousarviossa on valtion maksuperustelain 7 §:n vastaisesti osoitettu yhteensä 599 000 euroa määrärahaa julkisoikeudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen. Edellä tarkoitettua hintatukea on käytetty laskelmien mukaan 539 000 euroa. Näkövammaisten kirjastolle ei vuoden 2007 talousarviossa enää ole osoitettu vastaavaa määrärahaa ja Valtion

elokuvatarkastamon osalta muutos on tarkoitus toteuttaa vuoden 2008 talousarviossa.

Tarkastettuja tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitettyjä tietoja voidaan pitää riittävinä.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyysissä ja tarkastettu kirjanpidon, valtuuskirjanpidon ja tuloksellisuuden laskentatoimen tarkastuksen yhteydessä sekä opetus- ja kulttuuritoimen käyttökustannuksiin myönnettäviin valtionosuuksiin ja harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin liittyvän sisäisen valvonnan tarkastuksen yhteydessä.

Valtionapujen sisäisen valvonnan tarkastuksessa on tullut esiin eräitä kohdentamiseen ja budjetointimenettelyihin liittyviä puutteita, joiden johdosta ministeriön tulee ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Talousarvion toteutumalaskelman valtuuksia koskevien tietojen virheet ovat myös sisäisen valvonnan puutteita.

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman riittävän laaja-pohjaiseen valmisteluun ja kattavuuteen tulee kiinnittää huomiota.

HALLINNONALAN OHJAUS

Useiden yliopistojen tilintarkastuksissa on kiinnitetty huomiota toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjen tietojen puutteisiin. Koska toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyihin tietoihin on sisällytynyt erityisesti työajan kohdentamisesta aiheutuvaa olennaista arviovaraisuutta, ei esitettyjä tietoja ole voitu pitää oikeina ja riittävinä.

Ministeriön tulee hallinnonalan ohjaajana osaltaan perustuslain 123 §:ssä tarkoitetun yliopistojen itsehallinnon asettamissa yleisissä rajoissa huolehtia siitä, että yliopistot järjestävät tuloksellisuuden las-

kentatoimen valtion talousarviosta annetun lain 16 §:n edellyttämällä tavalla.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

Ylijohtaja

Marjatta Kimmonen

Ylitarkastaja

Aino Niemi

TIEDOKSI

Valtiontilintarkastajien kanslia
Valtiovarainministeriö
Valtiovarain controller -toiminto
Opetusministeriön kirjaamo
Opetusministeriön kansliapäällikkö
Valtiokonttori